

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, וישב תשע"א

וישב יעקב בארץ מגורי אביו (ל"ז - א')

כל זמן שיעקב אבינו היה טרוד באלופי עשו הרבים והעצומים, ישב לו במנוחה, הם לא השכילו להרוס את ביתו, אבל כשהתחילו קנאה ושנאה בין האחים על דבר של מה בכך, אודות כתונת פסים, התחיל שעבוד מצרים, שונאיו הגדולים ביותר של יעקב לא הצליחו להביאו לידי כך.

האלשיך הקדוש זיע"א

ויקנאו בו אחיו ואביו שמר את הדבר (ל"ז - י"א)

מזה גופא שקנאו בו אחיו, הבין יעקב אבינו ע"ה שחלום אינו דברים בטלים והוא עתיד להתקיים, לפיכך "ואביו שמר את הדבר".

אמרי נועם

ואביו שמר את הדבר (ל"ז - י"א)

נ"ל ע"ד שמחשבה מוליד את הדיבור, ואם משמר מחשבתו כראוי גם דיבורו יהיה נשמר, וזה הפירוש "ואביו" פי' המחשבה שהוא אב לדיבור "שמר את הדבר" שישמור גם על הדיבור שיהיה כראוי

הבעש"ט הקדוש זיע"א

ויאמר וגו' הגידה לי איפה הם רעים (ל"ז - ט"ז)

הצדיק מבקש מהקב"ה שיגלה לו "איפה הם רעים" היכן טמון החסרונות של בני ישראל ואיפה גנוזה רעתם, כדי שיוכל להדריכם כיצד ישלימו חסרונם ויגיעו לשלמות.

הרה"ק רבי מאיר מאפטא זיע"א

והבור ריק אין בו מים (ל"ז - כ"ד)

וברש"י "מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו". נראה כי "מים" רו' לתורה דכתיב "הוי כל צמא לכו למים" (תענית ז). "אין" פירוש "כן" בלשון חז"ל, ור"ל שיוסף הצדיק למד ועסק בתוה"ק אע"פ שהיו עמו בבור נחשים ועקרבים, כי ידע כי זהו עתה רצון ה'.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

והבור ריק אין בו מים (ל"ז - כ"ד)

"מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו" (רש"י), ומנין ידעו חז"ל שהיו בו נחשים ועקרבים, וזה רמוז בכתוב, "אין בו" בגימטריה אבל נחשים ועקרבים יש בו.

החיד"א הקדוש זיע"א

יוסף הצדיק הבין שהגיעה השעה שלשמה בא לעולם "לעשות מלאכתו" להשלים את תפקידו הנעלה צדיק יסוד עולם.

הרה"ק רש"ב מפרשיסחא זיע"א

ויהי ה' את יוסף ויט אליו חסד ויתן חינו בעיני שר בית הסהר (ל"ט – כ"א)

לכאורה יש כפלות בלשון הכתוב, "ויט אליו חסד" פירש רש"י שהיה מקובל לכל רואיו, כלשון כלה נאה וחסודה, והרי זו נשיאת חן, ואחרי זה אומר "ויתן חינו בעיני שר בית הסוהר". ו"ל שה' יתברך הוא מקור החן, ואם היה ה' את יוסף ממילא "ויט אליו חסד" והשפיע עליו חן, אולם צריך שגם לרואים יהיה כלי המוכן לקבל - עיניים לראות את החן הזה, לכן נאמר "ויתן את חינו בעיני שר בית הסוהר" היה צריך להתקין לו עיניים מיוחדות לראיית החן האלקי, כי לא כל אחד זוכה להבחין בו.

אור החיים הקדוש זיע"א

ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחו (מ' – כ"ג)

מסופר: הרה"ק רבי אהרן מטיטוב זיע"א נכד הבעש"ט הקדוש זיע"א קודם שנתפרסם לצדיק, היה דר בעיר קוסטנטין, וחי אז בעוני ובדוחק גדול, פעם אחת כאשר גברה עניותו מאד כשהגיע יום השבת ולא היה לו שום דבר מצרכי השבת, לא יכול רבי אהרן להבליג יותר על צערו הגדול, ופנה למתפללי בית הכנסת בקובלא: היתכן הדבר שנכדו של הבעש"ט יהיה כל כך נעזב ונידח מבני העיר, עד שגם לחם צר ומים לחץ לא יהיה לו? והיתה התעוררות רבה בין המתפללים, והתחייבו לשלם עבורו כל אחד ואחד מבעלי הבתים סך קבוע בכל שבוע, וגמרו אומר שאחרי השבת יתאספו לעשות הדבר על פי סדר נכון ויבחרו גוברים וממונים על כך וכו'. כשהלכו בעלי הבתים לביתם נמלך רבי אהרן בדעתו, מה המעשה אשר עשה עתה, כל ימיו נזהר מלבקש טובות מבני אדם והיה בוטח תמיד בה' שבוודאי ישלח לו עזרתו מקודש, ועתה עזב את הביטחון בה' ופנה לבשר ודם, ולא עוד אלא השתמש לצורך זה גם בזקנו הבעש"ט הקדוש, נצטער מאד על זה עד שלבסוף שפך שיחו לפני השי"ת והפציר בתפילה, שבני העיר ישכחו אותו ואת הבטחתם ולא יעשו דבר לטובתו. וכך הוה, תפילתו נתקבלה ובני העיר שכחו לגמרי כל מה שנדברו ביום השבת.

הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א סיפר מעשה זה ואמר, שמתוך הסיפור הזה יובנו דברי המדרש בענין שר המשקים "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים זה יוסף", וקשה, הלא יוסף באמת פנה אל שר המשקים בבקשה שיזכירוהו לפני פרעה, אלא שהכתוב אומר "ולא זכר שר המשקים את יוסף, וישכחו", והטעם הוא, כי יוסף הצדיק התחרט אחר כך על שפנה אל בשר ודם, ופעל בתפלתו ששר המשקים ישכחוהו, לכן אמר המדרש, שיוסף שם מבטחו בד'.

פניני השבת

ביום השבת קודש שישו ושמחו

פעם אחת נתארח אצל הרה"ק רבי ברוך ממעזבוז זיע"א איש חשוב ונכבד שבא מארץ הקודש, והנה האיש היה מן אותם המתאבלים שם תמיד על ציון וירושלים, ובעת אמירת הזמירות כאשר הגיעו לפסוק "אוהבי ה' המחכים בבנין אריאל" היה דואג ונאנח כדרכו בימות החול, וגער בו רבי ברוך ואמר: "אוהבי ה' המחכים בבנין אריאל" ביום השבת קודש שישו ושמחו, ואח"כ חזר לזמר בניגון הרגיל

בוצינא דנהורא